

PRIMACIA DE LES VALORS MORALES

Rebeu, per exemple, una nota pregada que, si fa no fa, diu: «S'ha posat a la venda el número Tants de la important revista "Xeix", en el qual, ultra el gloriós novel·lista Zeta, col·laboren els joves i eminents escriptors senyors Pere, Pau i Berenguera (fill).» Segons el tarannà del grup editor de la revista, els elogis són més o menys mesurats. El secretari de redacció de cada diari o l'encarregat de la secció corresponent a la matèria a què es refereix la revista, té compte de suprimir de la gasetilla allò que hi ha d'excessiu en els ditirambes. A l'endemà els lectors del diari la poden llegir —si els interessa!— i el grup editor, tot planyent-se de la supressió dels qualificatius que tan alt posaven el seu prestigi individual i col·lectiu, agraeix la deferència. En aparèixer el número següent, tramet una altra nota pregada que, si fa no fa, diu: «S'ha posat a la venda el número Quants de la revista "Xeix", en el qual han col·laborat els senyors Berenguera (fill), Pau i Pere.» L'endemà surt la nota al diari, modificada sovint per l'elogi equitatiu que en fa el redactor especialitzat que l'ha rebuda.

En general, si exceptuem els empresaris de teatre i de cinema, els quals, havent exhaurit els termes laudatoris que figuren en els diccionaris, n'han inventat de nous fins al punt d'haver posat en circulació tot un vocabulari de neologismes que a cada temporada ha d'ésser renovat per la seva ineficàcia, els redactors de gasetilles destinades als diaris catalans s'han adonat de la ponderació de la nostra premsa i podem dir que el noticiari oficiós pot ésser d'un temps ençà lliurat a les caixes sense supressions.

«Mai no predicarem prou la ponderació en tots els ordres.» És gairebé un tòpic. I no creiem gaire oportú d'arraconar-lo. Però hi ha casos...

Mireu: acaba de sortir el número de «La Revista» corresponent al segon semestre de 1931. Això és: «La Revista», quaderns de mil nou-cents trenta-u, any XVII, juliol-desembre. No ha precedit la seva aparició cap nota pregada. Ni acompanya l'exemplar que hem rebut a la nostra redacció cap text que en recomani la propaganda. L'exemplar de «La Revista» sol, dens —avaluem els treballs que integren el sumari—, amb la garantia de disset anys de publicació i la continuïtat en la direcció d'un nom per tots respectat: el del poeta Josep M. López-Picó.

Creiem que «La Revista» és un document de primer ordre per a justificar la nostra creença que són les valors morals del Catalanisme (que no és, oh paradoxa!, cap «isme») que han sostingut el nostre moviment en els moments més difícils. «La Revista», amb l'exemple de la seva ininterupció, amb la seva doble aparició anual, amb la generositat amb què acull la col·laboració gratuïta dels noms nous de la literatura catalana, reivindica, ultra la generació

que en justifica la sortida inicial, la primacia d'aquelles valors.

«Hi ha dos catalanismes en pugna», deia, fa poc, un observador imparcial de la nostra política. No aprovem aquesta distinció. Tampoc no la blasmem: la corregim. Hi ha un sol Catalanisme en tant que el moviment que reivindica aquest nom significa la valoració d'una col·lectivitat i la seva realització com a unitat diferenciada. Hi ha, no pas dos, diversos catalanismes en tant que existeixen diverses interpretacions de l'aportació original de Catalunya en la política i en la cultura. Entre aquests n'hi ha efectivament dos, els més característics, que sintetitzen allò que en els altres és matís subtil: el Tradicionalista, doctrinalment representat per Torras i Bages, i el Futurista, representat, també doctrinalment, per Gabriel Alomar. Els set anys de Dictadura i la confusió de valors que es produeix quan l'acció revolucionària ajunta les oposicions més diverses han donat existència a un catalanisme exclusivament formal (o verbal) que ignora les essències mateixes d'aquell catalanisme genèric, radical, que propugnen des de partits polítics diversos, i amb apreciacions tàctiques oposades, els catalans procedents de les generacions espiritualment formades abans del 23. (La diferència entre un catalanista «substancial» i un catalanista «formal» la distingireu àdhuc en la manera d'asseure's als escons del Municipi o de la Generalitat: el primer hi seu, el segon s'hi ajeu. L'engany, però, no tardarà a fer-se albirador.)

D'aquest Catalanisme «radical» que empara generosament les diverses manifestacions, oposades, però autènticament autòctones, de la intel·ligència i de la sensibilitat catalana, «La Revista» n'és un exponent desinteressat.

Per a ella la nostra salutació més cordial. Per a la jove generació de catalans enervats abans de l'acció, el seu exemple i el dels homes —avançats o aturats— d'aquelles generacions.

J. V. Foix
[22-V-1932]